

Rátz Tanár Úr Életműdíj – 2014

Az Ericsson Magyarország, a Graphisoft és a Richter Gedeon Nyrt. képviselői 2000. december 1-jén ünnepélyes keretek között jelentették be, hogy a három cég közös alapítványt hozott létre a magyar természettudományos oktatás támogatására.

A Rátz Tanár Úr Életműdíjat az alapítvány kuratóriuma 2001-től évente ítéli oda kezdetben hat, 2005 óta nyolc kiemelkedő eredményt elérő pedagógusnak. Az alapítvány díjazottai olyan középiskolai és általános iskolai tanárok, akik az alapítók tevékenységi köréhez szorosan kapcsolódó magyarországi matematika-, fizika-, kémia- vagy biológiaoktatás területén kimagasló szerepet töltenek be a tantárgyak népszerűsítésében és a tehetséggondozásban.

A hagyományoknak megfelelően a díjátadót a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében rendezték meg 2014. november 27-én.

A matematikaoktatásban elért eredményeikért életműdíjat az alkalommal Békefi Zsuzsanna és Kubatov Antal kapott.

Békefi Zsuzsanna 1967-ben kezdte középiskolai tanári pályáját matematika-fizika szakos tanárként. Két évig a keszthei Vajda János Gimnáziumban, majd az MTA Matematikai Kutatóintézet Didaktikai Csoport vezetőjének hívására és biztatására a veszprémi Lovassy László Gimnázium ekkor induló speciális matematika tagozatos osztályainak lett alapító, a további évtizedek során pedig nélkülözhetetlen tanára.

Tanítványai számos, a legkülönbözőbb országos és nemzetközi matematikaversenyen magas helyezéseikkel igazolták tehetségüket és tanáruk állhatatos, eredményes munkáját. Az iskola matematika-munkaközössége mai napig is tanácsait, iránymutatásait figyelembe véve munkálkodik a jövő generációjának oktatásában, nevelésében.

A Kis Matematikusok Baráti Körének ünnepelt előadója, és a Kör diákoknak és tanárainak, a 6., 7. és 8. évfolyamok számára kiadott Feladatlapok, Munkafüzetek és Tanári Segédletek szerzője.

Nyugdíjba vonulása után sem szakadt el a tanári pályától, értségi elnökként, emelt szintű vizsgáztatóként továbbra is aktív maradt. 2013-ban felkérésre ismét elmélyedt a gráfelméletben, és a nevéhez fűződő már meglévő Gráfelméleti feladatgyűjteményt kiegészítette, megújította.

Kubatov Antal tanári diplomájának megszerzését követően, 1980-tól, két év kihagyással a kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium tanára. Egyik kezdeményezője és meghatározó tanára azoknak a tehetséggondozó hétvégeknél, amelyekből mára az Erdős Pál Tehetséggondozó Iskola kialakult.

Nem csupán szaktanárként, osztályfőnökként és pedagógusként is az elhivatottság, a diákok tisztelete és szeretete, valamint kivételes szakmai igényesség jellemzi munkáját. A matematikai közéletben aktív szerepet vállal és alakítja azt. Iskolájának meghatározó szerepe volt a speciális matematika tagozat alapításában és működtetésében. 1997-ben az iskolai matematika-

Rátz Tanár Úr Életműdíjasok: (balról jobbra) Tóth Eszter, Zátanyi Sándor, Böddiné dr. Schróth Ágnes, Kánitz József, Békefi Zsuzsanna, Kubatov Antal, Szalainé Tóth Tünde, Endréz Gyöngyi

oktatás támogatására szülőkkel összefogva létrehozta a Táncsics Mihály Gimnázium Matematikai Tehetségeiért Alapítványt. A szervezet számos feladata mellett kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetben élő tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására és versenyeken való szerepletésükre.

Kezdetektől részt vett az új emelt szintű értségi szerinti vizsgáztatásban, továbbképzésekben, évek óta javításvezetőként és szóbeli bizottságok elnökeként is vállal feladatot. Hosszú évek óta tagja a Bolyai Társulat Oktatási Bizottságának.

A fizikaoktatás területén elért eredményiért kapott életműdíjat Tóth Eszter és Zátanyi Sándor.

Tóth Eszter 1971-ben matematika-fizika-ábrázoló geometria sza-

kos tanárként végzett az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, majd 1976-ban doktori fokozatot szerzett.

Életét a tanítás, kutatás iránti szeretet vezérli mind a mai napig. Elsőrendű feladatának tekinti a természettudományos szemlélet kialakítását. Tanítási tevékenységét a precizitás és elhivatottság jellemzi. A sok kísérletezéssel egybekötött fizikatanítás híve. S ezt nemcsak saját iskolájában, a váci Boronkay György Műszaki Középiskola és Gimnáziumban végzi, hanem „utazó nagykövetségként” (főleg általános iskolákban) máshol is bemutatja, népszerűsítve ezzel a fizikát, a felfedezés örömet.

Tanításába rendszeresen bevonja a napi aktualitásokat, egyike volt kutatásainak, mikor tanítványaival számtalan mérést és növényfejlődési tesztet végeztek a vizsgált vörös iszaptól.

Irányítása alatt évente tucatnyi közép- és általános iskolás végez egyéni kutató munkát. Eredményeit a TUDOK és az innovációs versenyeken elért helyezések bizonyítják.

A fizika népszerűsítése iránti tevékenységét dicséri, hogy egykori tanítványai közül ma többen fizikusként tevékenykednek. A fizika tanításával kapcsolatos ismereteit nagy számban publikálta, mind hazai, mind nemzetközi fórumokon. Középiskolások számára több könyvet írt.

Több mint 20 éven keresztül rendszeres résztvevője volt az Országos Fizikatanári Ankétoknak, ahol több előadást és műhelyfoglalkozást tartott saját kutatásairól. A nyári szünetekben is fizikátáborokat

szervez, amelyekre diákjai örömmel mennek. Rendszeresen részt vett nukleáris témájú konferenciák, szakmai kirándulások szervezésében.

Zátanyi Sándor matematika-fizika szakos tanári diplomáját 1977-ben szerezte a szegedi József Attila Tudományegyetemen. 2005-től nyugdíjba vonulásáig tartott a békéscsabai Szent-Györgyi Albert Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégiumban.

Már pályája kezdetén a fizikatanári munkaközösség vezetőjévé választották, és a fizikaszertár felelőse lett. Számos kísérleti eszközt tervezett és készített. Az iskolai számítógépes program megindulásakor került kapcsolatba a számítástechnika iskolai alkalmazásával. 1988-ban számítástechnika-szakos tanári oklevelet szerzett.

Szakmai tevékenysége mellett társadalmi feladatokat is végez. Az Eötvös Loránd Fizikai Társulatnak 1977-óta tagja, a Békés Megyei csoport elnöke. Egyik szervezője a Békéscsabán megrendezett, nagysikerű „Játsszunk fizikát!” interaktív kiállításnak.

A fizikatanári ankétek eszközkiallításain és műhelyfoglalkozásain rendszeresen szerepel, eszközeit, előadásait nagy siker övezi. A számítástechnika és a fizika tanításához kapcsolódóan számos továbbképzést, tanfolyamot vezetett, számítógépes programokat írt a fizika tanításának elősegítésére.

Internetes honlapjai jelentős módszertani segítséget nyújtanak a fizikatanároknak. Tanácsaival, módszertani tapasztalataival szívesen segíti kollégái munkáját, és számos versennyel és vetélkedővel lepte már meg a megye és a város általános és középiskolás diákjait is.

Számos cikke jelent meg megyei és országos folyóiratokban. Tankönyveit az ország számos oktatási intézményében használják nagy megleléssel.

A kémia tantárgy népszerűsítésében és a tehetséggondozásban elért eredményeikért életműdíjban részesült *Böddiné dr. Schróth Ágnes* és *Endrész Gyöngyi*.

Böddiné dr. Schróth Ágnes a Budakeszi Általános Iskola és Gimnáziumban kezdte biológia-kémia szakos tanári pályáját, majd 1981-től az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola kémia szakvezető tanára és igazgatóhelyettese. 2001-től megbízott előadóként részt vállal az ELTE TTK Környezettudományi Intézetében a környezettan szakmódszertan oktatásában.

Szakmai tevékenysége igen sokrétű. Tehetséggondozó munkája kiemelkedő. Eredményes szakmai munkáját dicséri tanítványainak előkelő helyezése a legkülönbözőbb tanulmányi versenyeken. Szívügyének érzi a természettudományi tehetséggondozó pályázati projektek vezetését a tehetséges tanulók felkarolását. A kémia tárgy iránti elhivatottságát sikerült átadnia diákjainak is, akik közül többen orvosi, gyógyszerészi, vegyész, kémia tanári pályát választottak élethivatásuknak.

Rendszeresen publikál, nagyszámú írása jelent meg környezetvédelemmel, környezetvédelmi neveléssel kapcsolatban. Készített kémia kerettantervet, módszertani segédanyagokat pedagógusok számára.

Több évtizede magas színvonalon fejleszt, koordinálja a tanár szakos hallgatók gyakorlóiskolai munkáját. Rendszeresen részt vesz a közoktatás kémia tantárgyi tartalmainak fejlesztésében. Emelt szintű érettségi bizottságok tagjait készíti fel vizsgáztatói feladatokra, miközben maga is aktívan részt vesz a bizottságok munkájában javítóként, javításvezetőként, bizottsági tagként és elnökként.

Emellett pedagógus továbbképzések rendszeres előadója, szervezője. Aktív tagja a Magyar Környezeti Nevelők Egyesületének és a Magyar Kémikusok Egyesülete Kémia tanári Szakosztályának. Az ELTE Közoktatási Bizottságának elnöke.

Endrész Gyöngyi 1985 óta tanít kémiát a miskolci Földes Ferenc Gimnáziumban. Munkaközösség-vezetőként a kémiatagozat legmeghatározóbb tanáregyénisége.

Meghatározó szerepe van abban, hogy iskolájában magas színvonalú kémia tehetséggondozó műhely működik. Egyike az ország versenyezetésben legeredményesebb kémiatanárainak, nagyszámú hazai szaktárgyi versenyen elért eredményei mellett négy olimpikon tanítványa összesen öt érmet szerzett eddig a Nemzetközi Kémia Diákolimpiákon.

Tesztgyűjtemények, érettségi feladatgyűjtemények társszerzője, valamint két kémia tankönyv lektora. Szakértőként dolgozik több országos testületben és bizottságban a kémia tantárggyal kapcsolatos fejlesztő munkák során. A kétszintű érettségi bevezetését megelőzően részt vett az Országos Közoktatási Intézet e témájú kutatási projektjében. Gyakran vállal bemutató órákat, előadásokat a továbbképzéseken. Együttműködik a Miskolci Egyetemmel, ahol bemutatókon, kísérleteken, méréseken és előadásokon vehetnek részt a diákok.

Önzetlenül, hihetetlen odaadással és lelkesedéssel végzi iskolateremtő, tehetséggondozó munkáját. Valódi tanáregyéniség, osztályfőnökként is nagyszerű nevelőmunkát végez. A város és a régió tehetséges diákjainak egész sora tanulta meg tőle a kémia szépségét, a feladatok megoldásának trükkjeit, a kísérletek és mérések elvégzésének következetes és pontos módszereit. Tevékenysége nem korlátozódik a saját iskolája diákjaira. Emelt szintű érettségire felkészítő tanfolyamaira több tíz kilométerről is eljárnak, tanítványai országos összehasonlításban is kiemelkedően teljesítenek.

A *biológiaoktatásban* elért eredményeikért életműdíjban részesült *Szalainé Tóth Tünde* és *Kánitz József*.

Szalainé Tóth Tünde 1986 óta a veszprémi Lovassy László Gimnázium tanára, biológia-kémia szakmai munkaközösségének vezetője és a Semmelweis Egyetemmel és a Pannon Egyetem Mémóki Karával kötött partneriskolai program iskolai koordinátora.

Nagy szaktudású, munkájára mindig igényes, precíz pedagógus, aki mindazon tehetségnek birtokában van, ami a szaktanárt igazi pedagógussá teszi. Átütő erejű szakmai tudása, gyerek- és munkaszeretete példamutató. A színvonalas és eredményes tanórai munka mellett nagy gondot fordít a tehetséggondozásra.

Folyamatosan vesz részt továbbképzéseken, követi a biológia tudományterületén elért eredményeket. A versenyek szervezésében való kiemelt szerepe az iskolán kívül is ismertté tette. Szakmai munkáját elismerik, tanácsait szívesen fogadják. A kétszintű érettségi vizsga bevezetése óta az Oktatási Hivatal megbízásából tudását az emelt szintű biológiai dolgozatok javításában multiplikátorként kamatoztatja. 2010-től az érettségi tételkészítő bizottság tagja biológia tantárgyból. Öt éven keresztül szervezte és bonyolította le a 4 megyét érintő területi Curie Környezetvédelmi Emlékversenyt. Kitalálója és országos koordinátora az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő iskolák számára kiírt komplex természettudományos Mentovich Ferenc Természettudományi Versenynek.

Kánitz József közel 50 éves földrajz-biológia szakos tanári pályájából 1977-től nyugállományba vonulásáig volt a SZTE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium biológia szakvezető tanára, egy évtizeden keresztül igazgatója. 1985-ben szerezte meg doktori címét.

Az elmúlt több mint három évtizedben rendkívül odaadó, eredményes munkát végzett tanári munkája, iskolaszervező tevékenysége során. Nemcsak a biológia tudományát népszerűsítette, hanem az iskolai munkából is kivette a részét. Munkája kiemelkedő eredménye iskolájában a természettudományos osztály megszervezése.

Kiemelt figyelmet fordított a tehetséges diákok támogatására, tudásuk gyarapítására. Mindig fontosnak tartotta a tehetséggondozást, ennek szellemében úgy készítette fel diákjait a különböző országos versenyekre, hogy kiemelkedő eredmények születhessenek. Tanítványaira komoly hatással volt személyisége, szakmai tudása, lényeglátásra, tudatosságra nevelte őket. Rendkívül eredményes volt az a törekvése, hogy tanítványaiban kialakítsa a tantárgy iránti érdeklődést, szeretetet. A tanítás mellett szakmai, pedagógiai, vezetői továbbképzések szervezője, előadója, résztvevője volt.

A tanítás mellett szakmai, pedagógiai, vezetői továbbképzések szervezője, előadója, résztvevője volt. A szakma mellett természetszeretetre és annak védelmére nevelte diákjait. Elhivatottsága és hihetetlen munkabírása miatt nemcsak a diákság, hanem a szülők és kollégák elismerését is magáénak tudhatja. Az iskolai közéletnek jelenleg is aktív tagja.

Több feladatgyűjtemény, szakcikk írója. 1980–1992 között a SZOTE Általános Orvostudományi Kar, Gyógyszerésztudományi Kar felvételi előkészítők biológiai tanára, a felvételi bizottságok tagja. Több mint három évtizede – jelenleg is – érettségi elnök. Szakvezető tanárként messzemenőig segítette, támogatta a tanári pályára készülő tanárjelölt hallgatókat. ♦